

Dorpskerk Zoeterwoude 5 april 2020, 6^e zondag van 40 dagentijd

Schriftlezing: Ps 118;1-2, 19-29

Schriftlezing: Mattheus 21:1-11

Preek

Mensen van de weg

Palmzondag de intocht in Jeruzalem maar ook de omslag naar de passieweek of de stille week kent twee gezichten. Een feestelijke intocht, een vooruitlopen op de triomf van de verrijzenis aan de ene kant, daarbij hoort een rode stola.

Maar de feeststemming in deze crisistijd zit er nog niet zo, dus vandaag toch maar de paarse omgedaan.

Met Palmpassen begint de Stille Week. Er gebeurt veel in die week: de intocht in Jeruzalem, onderricht in de tempel, de instelling van het Heilig Avondmaal in de bovenzaal, het intensieve gebed en de arrestatie in Gethsemane aan de voet van de Olijfberg, het verhoor bij Kajafas, de ondervraging bij Pilatus, de kruisiging op Golgotha en de begraving in de Hof van Arimatea.

Misschien vraagt u zich dan nu af als er dan zoveel gebeurt, waarom heet het dan stille week?

De aanduiding Stille Week slaat op het feit dat er vroeger in deze week geen rechtszaken, feesten en officiële gebeurtenissen gehouden mochten worden.

In deze coronapaastijd, met nog het hele lijden van Christus te gaan is Palmzondag een oase.

Het verhaal van de intocht in Jeruzalem heeft wat kanttekeningen en uitleg nodig, om het goed te verstaan.

Het is namelijk een spiegelverhaal nl. van de uittocht uit Jeruzalem van David. Als hij vlucht voor zijn zoon Absalom bestijgt David wenend de Olijfberg, barvoets (2 Sam. 15,30). Later krijgt David ezels aangeboden om op te rijden: 'De ezels zijn voor het koninklijk huis' (2 Sam. 16,2). Dus zoals David barvoets vluchtte de Olijfberg op, komt Jezus op een koninklijke ezel de berg af.

Over die ezels is vaak ten onrechte gezegd dat ze het beeld zijn van de nederigheid van Jezus.

Maar de ezels zijn het symbool van de waardigheid van de Judese koningen. We lezen het in Richteren, als de zonen van de richters Jaïr (Richt. 10,4) en Abdon (Richt. 12,14) op ezelhengsten rijden – niet omdat ze zich zo nederig willen opstellen, maar omdat ze hun koninklijke pretenties willen laten gelden.

Bij Matteüs komt Jezus op twee ezels Jeruzalem binnen. Het is geen ezelhengst, maar een ezelin en haar jong. Dat het er twee zijn, duidt bij Matteüs op Israël en de volken. Hij doet dat steeds in zijn manier van vertellen. Overal waar de andere evangelisten ergens één van hebben, heeft Matteüs er twee. Als dat tweetal Israël en de volken betekent, is het wel opvallend dat een van de twee een jong is... Maar twee gaat ook over getuigen. Een getuigenis van twee is waar. Mens en dier getuigen van het koningschap.

Ook de vreugde wil ik wat temperen. Want Mattheus vertelt ons in vers 21 dat Jezus' intocht geen vreugde bij de Jeruzalemmers oproep, maar een schok (eseisthè) te weeg bracht – de stad schokte of zoals de statenvertaling vertaald, de stad was geroerd (21,10).

Er wordt wel gezongen langs de kant van de weg. Want het was Pasen en er was een drukte van belang in Jeruzalem, de stad beefde en zinderde van de drukte. Veel pelgrims kwamen de stad binnen, op ezels of te voet, en je zong ze toe: de psalmen van Pasen, de psalmen van de opgang, de Hallepsalmen 113-118. Deze Paaspsalmen gaan over de uittocht en eindigen dus met 118, de psalm van de intocht: 'Gezegend Hij die komt in de naam van de Eeuwige'

Maar dat is geen jubellied. Het Hebreeuwse hosji'ah-na' betekent: 'Kom ons bevrijden!' Het is dus geen 'hiep, hiep, hoera' of 'lang zal hij leven' wat ze Hem toeroepen.

Het is de roep om bevrijding. De hoogste hemelen worden daarbij als getuigen op geroepen. Het is eerder een kyrie dan een gloria.

Toch is de traditie blijven spreken van vreugde en feest. En daar is ook wel goede reden toe.

Psalmzondag is ook een adempauze vol vreugde, een vreugde, die men niet kan verklaren, die eenvoudig daar was, omdat God daar begrepen werd.

Vraag de bron waarom hij stroomt, vraag de zon waarom hij schijnt, vraag mensen die God ervaren hebben waarom ze vrolijk zijn. Ze hebben het erop gewaagd God eerst schuchter te begroeten en vervolgens begroette God ze heel hartelijk.

De warmte van God liet hen steeds warmer worden. Misschien herkent u het.

Bonhoeffer, wiens sterfdag we donderdag 9 april gaan herdenken zei het op een palmzondag als volgt:

Het is misschien ook zo dat er ergens in ons begraven iets ligt wat God zijn recht wil geven, we hebben het lang tegengehouden en dan ontspringt er toch een schuchter ja en dan zegt God gelijk ook ja. Het is net zo als in een beantwoorde verliefdheid.

Er kan op het laatst zo een bevestiging en vreugde ontstaan dat men ophoudt met waarom vragen, gewoon daarom. Ik weet het.

Zoiets moet het voor de menigte geweest zijn, God heeft ze begroet en ze een hemels teken geschonken, ondanks gemurmureer, ondanks dat ze morgen zullen roepen: Kruisig Hem.

Hoe vaak bidden we om in ons leven God hier en nu aan het werk te zien. Wat bidden we nu niet om een einde van het coronavirus. Wat bidden we om een exodus.

Maar we komen steeds te laat.

Altijd weer blijkt dat God ons vooruit is. Pas achteraf ervaren we vaak hoe God voorbij ging. En wie terugblijkt en er oog voor heeft kan hooguit nog sporen van God ontdekken, vingerafdrukken: in de onverwachte wendingen, die je leven nam; in de wonderbaarlijke redding uit problemen; in troost uit onverwachte hoek; in vergeving die je niet werd aangezegd, maar die je hebt ervaren; in de omwegen die we onbedoeld moesten gaan en die, tot onze grote verbazing, zegenrijk bleken te zijn. Het komt erop aan om dit onvoorziene, deze wereldwijde pandemie, met zijn nog altijd niet te overziene leed en gevolgen, maar ook met zijn goede kanten, om dit steeds nieuwe op te nemen in ons verhaal. En om de gebeurtenissen en onze ervaringen te plaatsen in een zinsverband. Alleen zo is het mogelijk om ons eigen bestaan te gaan zien in een goddelijk licht. En om te leven vanuit de fantasie, die nodig is om te kunnen leven uit vertrouwen op heelheid. Uiteindelijk komt het aan op de verhalen, die we elkaar vertellen: verhalen, waarin dan zelfs de dood niet fataal hoeft te zijn voor het leven.

Zoek niet naar zekerheid, maar naar de kennis die u met de oorsprong verbindt. Dat is een vorm van zelfkennis: een weet hebben van het feit dat ons diepste wezen bepaald wordt door onze vergankelijkheid. Ons leven is een weg die oorsprong en bestemming met elkaar verbindt: ook al weten we niet wat dat betekent. Wat we wel weten is, dat we de docta ignorantia - de wijze onwetendheid - die ons vrede geeft met het bestaan, alleen kennen, wanneer we het leven dagelijks kunnen ervaren als een geschenk uit Gods hand. Op die manier leven schenkt vrede en vreugde, sjaloom.

In Jeruzalem, was er vreugde. Ze hadden Jezus in hun midden, die had de deur opengedaan, zodat zij iets van het koninkrijk van God zagen.

Alles kan eenvoudig worden en als dat je goed doet, moet je het eenvoudig laten zien. Vreugde moet oplaaien, vreugde die je in je hart begraaft waar niemand wat van merkt, werkt niet.

En Jezus heeft niet zijn hoofd geschut en gedaan of hij er niet bij hoorde hij heeft het genomen zoals het door de mensen bedoeld was, al dat gezang en takkegezwai. Hij heeft zich er in ondergedompeld en er niet zoals de farizeeërs van de zijlijn naar gekeken. Als we blij zijn komt dat tevoorschijn.

Als zomaar iemand zijn veulen kan afstaan, dan gebeurt daar iets wat naar Gods bedoeling allang had moeten gebeuren dat het verschil tussen mijn en dijn, met alle ellende die aan bezit kleeft verdwijnt, op de helling gaat.

Vieren we het feest mee of blijven we angstig en kritisch neerzitten. De vreugde hoort naar Gods mening op straat, in het hart en in het leven. Met de waarheid en de vreugde moet niet voorbijgeslopen worden aan anderen, maar het moet uitgeroepen worden. Hosanna Voor God is het belangrijk dat de tekenen van de vreugde geuit worden, zo worden wij Gods medearbeider. God is er altijd bij en blij als we ons zelf dichterbij hem brengen. Hij stelt zich achter ons op en midden tussen ons in.

Jezus had het feest ook kunnen verbieden, wetend wat er aan het kruis zou gebeuren als men zou roepen kruis hem. Hij had het kunnen verbieden en zeggen jullie menen het toch niet, jullie vreugde is niet echt, jullie hebben God niet verstaan. Dat zou goed te begrijpen zijn en toch wordt Jezus niet wantrouwend. Hij blijft geduldig antwoorden op het roepen van ons judassen, telkens geeft hij ons zijn hand, als we die uitsteken: Hosanna: redt ons. Het zijn dezelfde mensen die zingen hosanna en die krijsen kruisigt hem.

Zo is het ook bij ons, de coronacrisis, het lijden is volop aanwezig, het einde niet in zicht. Bij ons zijn er nu ook talloze feesten en evenementen verboden. De stille week kunnen we niet met elkaar in deze kerk vieren. We kunnen ons elke vreugde ontzeggen, maar daar doen we geen goed aan. Immers ook Jezus vierde het feest mee. Zo wie zo wordt er in het jodendom het leven gevierd. Zo mag er ook bij ons vreugde zijn omdat er ook een coronasolidariteit gegroeid, het milieu verbeterd, er mensen genezen, kinderen geboren worden en de lente van geen crisis weet. Daar mogen we oprecht blij om zijn dat glimpje verstaan van God. Het is er allebei, het mag er allebei zijn. Troost, bemoediging en vreugde op deze Palmzondag en daarom eindig ik dan ook met het Hosannah, bevrijdt ons.